

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

§. V. In quo examinatur, quomodò verum sit, Ecclesiam in temporalia nullam habere authoritatem, eò quòd per vim, gladiumque materiale, homines cogere minimè possit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

quod Gregorius II. *Epist. 2. ad Leonem Isauricum* ait: *Quid Pontifex introspicendi in palatium, facultatem non habet; quamdiu nimirum Imperator intra fines palatii, non materialiter, sed formaliter sumpti, quæ Regiæ scilicet potestatis juribus præcellentis, secundum hujus limites operando persistit; at si Rex introspiciat in Ecclesiam, hujus jura violando, numquid Regiæ potestatis intrâ ipsum subsistentia, ubi est medium evertendi ordinis Ecclesiastici, sic in spheram Ecclesiasticæ potestatis transferri dicenda est? An non igitur ex regni cælestis Beato Petro collatis clavibus, ad animas ligandas & solvendas prævalens Pontificium, eo casu solvere compelleretur, Imperatoriæ dignitatis in hoc ipsum abutente subjecto subsistentiam, quæ in medium pervertendæ Religionis perperam conversa, jam translata noscitur intrâ spheram illius Pontificij, quod, ut Pontificum & Patrum ab Ellicesio allegatorum loquendi modo utamur, importat potestatem solvendi ac ligandi animas. Quemadmodum enim jus Regium non in corpore, sed intrâ animam consistere noscitur, sic ubi intrâ hujus Regis, animam transversum est in medium publicæ animarum perverisionis, tunc ejusdem solutio, sive à Regis animâ peremptio utique incumbet Pontificatui, habenti principatum, solvendi animas.*

ARGUMENTUM II.

41. **L**udovicus Ellies *cit. §. 4.* argumentatur 2. Patres unanimi consensu verba hæc. *Quæcunque ligaveris, seu solveris super terram*, interpretantur de potestate ligandi & solvendi peccata, nunquam de potestate privandi Reges imperio, aut privatis Bonis sibi proprijs.

Responsio ac retorsio hujus argumenti refutatoria.

42. **L**ibens concesserim, illam *Quæcunque ligandi & solvendi super terram*, potestatem complecti peccata: sed quæstio est: *Utrum tam in externo, quam conscientia foro ardeat ad sola peccata?* Nunquid progredi potest ad excommunicationem, atque adeo ad privationem Communionis fidelium? An igitur hoc Christianitatis caractere competens jus, per auctoritatem Ecclesiasticam solubile, est peccatum? Numquid eadem *solvendi & ligandi Quæcunque in terris potestas*, Ellicesio ipso superius fatente, est legislativa? Num ergo legis ligamen, super quo protenditur ea potestas, est peccatum? Christus equidem *Joann. 20.* eam potestatem, quæ in Apostolis est collata Novæ Legis sacerdotio, ardeat ad peccata duntaxat seu remittenda, seu retinenda. At quæ *Matthæi 18.* est constituta Ecclesiæ virga, in foro etiam externo correctoria, per Christum est concessa *cum potestate ligandi & solvendi quæcunque super terram*. Num igitur istud *Quæcunque*, indefinitam & universalem denotans ejus potestatis spheram, ardeat jam licet ad sola

peccata? An non saltem extendenda censetur ad quidvis morale, quod peccati vel nequitiam, vel periculum manifestum importat? Numquid autem, si Regiæ potestate quispiam Regum abutens, hanc extra spheram suam exorbitare faciat, non equidem ejus Majestatis jura, sed horum abusus, una cum subjecto suo contaminatur peccati malitiâ, per quam indubiè tunc transfertur in spheram illius, *Quæcunque super terram solvendi & ligandi potestatis Apostolicæ?* Numquid subsistentia Regiæ Majestatis intrâ hanc individuum personâ, eâ in perniciem Ecclesiæ abutentem, infert periculum evidens peccati non proprii duntaxat, sed universalis, in cunctos subditos, aliòve fortassis Christianos redundantis? An igitur à Patrum sensu alienum foret, hoc periculum, imò peccata tam enormia, Ecclesiæ publicam ruinam minitantiâ, avertere per solutionem Regiæ potestatis non in se ipsa, utpote ad rectitudinem moralem, societatis civilis moderatricem unice intentâ, sed per solutionem subsistentiæ hujusmodi potestatis intrâ subjectum adeo perversum, & transferens jura Regia extra suos limites, sicque, quoad moralem eorumdem in tali persona perseverantiam incidens in spheram Ecclesiasticæ potestatis?

Quod eò clarius evincitur *ex Matthæi 16. cap.* quò manifestioribus verbis Apostolica Petro, ejuisque Successori concessa, ad quæcunque super terrâ ligandum & solvendum auctoritas, noscitur connexa cum clavibus Regni cælorum. Quis enim non videt, illud *Quæcunque*, in vi ejusdem cum Regni cælorum clavibus connexionis, denotare spheram, intrâ quam *Quæcunque morale* in regnum cælorum super terram seu positivè, seu negativè, vel etiam contrariè ordinabile, atque adeo ordinis hujus destructivum, subijciatur illi *indefinitè ad ligandum & solvendum super terram auctoritati?* Quis rursus negare auit, Regiæ potestatis intrâ subjectum, hanc extra suos limites exorbitare, atque jura Ecclesiastica evertere enitens, *moralem subsistentiam* redigi ad statum perniciosissimi ad sanctam Ecclesiam turbandam, fidelesque pervertendos medij? An non igitur Regiæ Majestatis intrâ hoc subjectum subsistentia, eatenus tunc incidit in spheram clavium Regni cælestis, ut harum potestas solvendi prævalere jam possit ad ejuisdem moralem in hoc Christianitatis caractere insignito subjecto solutionem, seu peremptionem, unâ cum solutione juramenti fidelitatis & subjectionis per Regis nequitiam translata, ad perimendas animas, & evertendam sacram Religionem, Ecclesiæque unitatem.

§. V.

In quo examinatur, quomodo verum sit, Ecclesiam in temporalia nullam habere auctoritatem, eò quòd per vim, gladiumque materiale, homines cogere minime possit.

A.R.

ARGUMENTUM I.

44. Ludovicus Ellies *præsenti* §. 5. argumentatur 1. Si quæ foret Ecclesiæ in temporalia potestas, dubium nullum est, quin posset temporalem aliquam pœnam, puta mortis supplicium, aut saltem Bonorum privationem infligere, quod ab Adversarijs supponitur, cum inde probent, Reges in pœnam læsæ fidei ab Ecclesiâ regnis privari posse, illorumque subditos à fide & obedientia eximi. Verumenimverò nihil est certius, quam Ecclesiâ non habere illum jus puniendorum noxiorum pœnis & supplicijs corporum, aut etiam bonorum privatione. *Primò*. Quia Christus nullam Ecclesiæ potestatem contulit, præterquam *spiritualem*, nec aliter pertinaces, & Ecclesiæ rebelles ab Ecclesiâ puniri iussit, quam ut habeantur tanquam Ethnici & publicani, hoc est, ut indigni Ecclesiæ communionē declararentur. *Secundò*. Quia idem Christus docuit nos, nihil magis abhorreere ab Evangelij mente, quam dominium & imperium terrorem incutiens. *Tertiò*. Quia Christus Apostolos uti *materiali* gladio prohibuit, etiam ad defendendam religionem, graviter increpans Petrum, qui gladio usus fuerat, *Matthæi* 26. v. 25. *Lucæ* 22. v. 49. *Ioannis* 18. v. 10.

Responsio ac reforsio hujus argumenti confutatoria.

45. In primis sponte admitto, Ecclesiasticam potestatem per se ipsam non habere usum gladii *materialis*. Cujus sequens accipere fundamentum. Nam potestatis Apostolicæ sphaera protenditur equidem super *Quocunque in terris solvendum, aut ligandum*, sed cum expresso ordine ad regnum cælorum, atque adeò sub respectu *moralitatis* in regnum cælorum ordinabilis. Unde fit consequens, potestatis Apostolicæ sphaeram non extendi vel super vitâ, vel super Bonis temporalibus Christianorum, in *Esse physico*, sed sub *moralitate* ordinabilitatis, vel deordinabilitatis in regnum cælorum spectatis, sicque adeò redactis ad lineam & statum supernaturalis *moralitatis*. Sub quo proinde respectu, Christus *locis citatis* eatenus dixit, sufficere Apostolatui duos gladios temporales & spiritualis potestatis; uti Patres in *amersionibus* allegati tradunt, ut nihilominus gladii *materialis* usus per se ipsam exercendus, fuerit Petro prohibitus à Christo jubente, ut gladium hunc mitteret in vaginam, manifesto adeò argumento, isthuc à Christo fuisse agnitum, quòd esset in jure & potestate Apostolicæ autoritatis, quippe cum alioquin abijciendus, non in propriam Apostolicam vaginam recondendus fuisset, si voluisset Christus eum prorsus alienum à jure & potestate Apostolicæ autoritatis. Quare in aperto jam est, ipsius gladii *materialis* respectu humanæ quoque vitæ, non quidem, sub *Esse physico* spectatæ, sed qua in *moralitatis* ad regnum cælorum ordinabilis lineam reductæ, utum esse in jure & potestate Apostolicæ autoritatis, ita tamen, ut per manum Regis, seu Im-

peratoris, non autè Petri Successoris, Ecclesiæ necessitate publicâ exigente, exercendus sit.

Quoad reliqua verò temporalia bona, & jura ultra *Esse physico*, vel etiam ultra potestatis politicæ, lumini naturali commensurata limites, ad supernaturalis in regnum cælorum ordinabilis *moralitatis* sphaeram traducta, sicque temporalitatem transcendentia; ac spiritualitatis denominationem participantia, rursus dicendum est, ea contineri sub *Quocunque*, per claves regni cælorum ordinabili *super terram moralis, indefinitæ* Apostolicæ ad ligandam & solvendum potestati per Christum subordinato, ut nullibi, perinde ac de gladio temporali, sit Apostolicæ autoritati interdictum, ne per se ipsam ejusmodi jurium, Ecclesiæ necessitate, & delictorum gravitate ita exigente, preemptoria faciat solutionem. Et licet pertinaces & rebelles ab Ecclesiâ puniri eatenus jubeantur, ut in Ethnicorum & publicanorum forte habendi sint, hanc nihilominus pœnam *Matthæi* 18. contexit Christus cum *indefinitæ* Apostolicæ, *Quocunque* ligandi & solvendi potestate, ut proinde hujus autoritati sit à Christo concessa facultas ad jurium etiam Regiorum subsistentiam, in hoc subiecto Ecclesiæ extreme nocivam, atque ut sic intrâ limites *moralitatis*, Ecclesiasticam potestatem circumscribentis, constitutam solvendam, seu *moraliter* perimendam. Et hinc licet potestas Ecclesiastica abhorreat dominium & imperium, terrorem ex affectu erga propriam imperantis utilitatem, incutere natum, attamen illi haudquaquam alienum est, à peccatis Orthodoxæ fidei, ac nocivis Religioni etiam publicæ, abstertere pœnis privationis bonorum, quâ contentorum sphaerâ *moralitatis* in cælorum, Ecclesiæ nempe tam militantis, quam triumphantis regnum, seu *positive*, seu *privative*, seu etiam *contrarie* ordinabilis.

Et hinc pro secundo facile est respondere ad ea, quæ Ellies ulterius objicit: tum quòd Ecclesiâ Imperatores, aut Magistratus civiles adire solita sit, ut y, qui suis decretis adversabantur, in exilium eicerentur: legaturque multis annis nulla civili auctoritate adversus hereticos ac rebelles usa fuisse, quia nullum sperabat ab Imperatoribus, utpote adhuc Ethnicis, auxilium. Tum quòd, ubi Imperatores ceperunt esse Christiani, sollicitudo & cura proprii Imperij, cuius tranquillitas à Religionis conservatione plerumque pendeat, in causa fuerit, ut heresiarchas & rebelles in exilium mitterent, aut multâ pecuniaria plecterent. Tum quòd non nisi posterioribus Ecclesiæ sæculis, concessa sit Ecclesiæ ab Imperatoribus potestas statuendarum in hereticos, aut peccatores, pœnarum temporalium.

Ad hæc namque universa in promptu est responsio ex anterioribus. Tum quòd ijs temporibus, quibus Imperatores Ethnici fuerunt, publicum etiam Ecclesiæ, sub gentilismo adhuc ingemiscentis, Bonum haud permisisset, in quolque licet Christianos peccatores, maximè Principes, ac Reges temporales stringere gladium; potestatis autem Ecclesiasticæ mensura sit publicum Ecclesiæ sanctæ Bonum, animarumque fidelium sollicitudo, temporum iniquitate tunc cohibente etiam districtioris coercitionis

nis pœnas. Tum quòd, ubi Imperatores cœperunt esse Christiani, Romanoque Pontificatui adjecta est temporalis quoque principatûs dominatio, tunc ad hæreticos ac rebelles intrâ Romanæ Ecclesiæ fines temporalibus vitæ ac corporis bonis mulctandos, non opus habebat alieno Imperatoris gladio, sed ex potestatis suæ Pontificiæ autoritate potuit Ministris suis facere mandatum Apostolicum, unâ & Imperatorium, de gladio in Petri vaginam misso educendo, sicq; quibusvis seu vitæ, seu alijs corporalibus pœnis infligendis. At extra finû suorum limites eatenus potuit stringere gladium vaginâ suâ Apostolicâ reconditum, ut hic tamen in executione non per ipsum, sed per Imperatorem, aliûmve politicum Magistratum esset exercendus: quoad reliquas verò materialiter temporales, sed quâ moralitate in Regnum cælorû ordinabili supervestitas, atq; adeò ut sic formaliter spirituales pœnas, integra semper in Romano Pontifice erat potestas, super quocunque in terris morali seu solvendo, seu ligando potestas; uti superius explicatum fuit.

ARGUMENTUM II.

49. Ludovicus Ellies *cit. S. 5.* argumentatur 2. ex unanimi consensu Patrum docentium, Ecclesiam carere omni gladio materiali, seu potestate civili ad homines cogendos, & puniendos, nec aliud quidquam posse, quàm hortari, monere, & excommunicare eos, qui qui sibi nolunt obedire.

Responsio ac retorsio hujus argumenti refutatoria.

50. Videamus, quàm impertinenter Elliesius hîc adducat Patrum testimonia. *Primò* igitur Tertullianus, Lactantius, Athanasius, & Hilarius; prout cernere licet ex ipsorum verbis *ibidem* relatis, loquuntur de gladio per vim cogente ad Religionem, seu fidem Christianam amplectendam. Quia verò Ecclesia nullam prorsus habet jurisdictionem erga illos, qui Christianitatis caractere nondum insigniti, minimè subduntur Ecclesiasticæ jurisdictioni, ideirco impertinens est istorum Patrum ad præsens institutum nostrum allegatio.
51. *Secundò.* Canon Apostolicus 26. statuit equidem deponendum Episcopum, qui fideles delinquentes percussit. Sed quid hoc ad rem præsentem? Siquidem percussio ejusmodi nullatenus conduceret ad moralitatem regni cælorum ordinatricem, in quibusvis pœnis Ecclesiasticis circa temporalia etiam infligendis, observatu prorsus necessarium.
52. *Tertio.* SS. Gregorius Nazianzenus in *carmine de vita sua. & orat. 1. de Theologia.* & Ambrosius *lib. 7. in Lucam c. 22.* ab ipomet Ellies inducuntur locuti sub hoc sensu, quòd nempe Evangelium non sit per vim promulgatum, nec missi sint Apostoli, ut gladio, aut imperio uterentur ad stabiliendam fidem, sed qui humilitate & patientiâ cunctos ad eam adducerent. Anne igitur hinc concludere fas est, Reges ex Christianitatis caractere jam subje-

ctos Ecclesiæ, ubi huic rebelles evaserint, ac Religionis sacræ devastatores, non posse in ordinem redigi per Apostolicam, Quocunque in terris, quâ moralitate in regnum cælorum ordinabili supervestitum solvendi, adeoque in foro etiam cæli moraliter ligandi, seu puniendi potestate?

Sanctus equidem Augustinus *lib. de fide & operib. Cap. 2.* docuit, Ecclesiam posse infligere pœnas degradationis & excommunicationis. Num verò fas fuit Elliesio, ab ista affirmativa ad negativam universalem conclusionem progredi, quòd nullas alias pœnas, quam degradationis & excommunicationis possit Ecclesia infligere?

Dum porrò S. Cyprianus *Epist. 11. lib. 1. ait:* Nunc, quia circumcisio spiritualis esse ad fideles Dei capit, spirituali gladio superbos & contumaces necari, dum de Ecclesia ejiciuntur: num ista extra Ecclesiam rebellium ejectio nequit ulterius erga Reges progredi, quin oporteat, ipsos in continua per autoritatem Regiam malè usurpatam Religionis publicæ infestatione relinquere?

Quia porrò S. Chrylostomus *hom. 4. in Isaiam ait:* Postquam arguisses sacerdos, Rex autem non cessasset, sed arma moveret, clypeis & hastâ, suâque uteretur potentiâ, congruere Sacerdoti, ut dicat: Ego, quod mei erat officij, præstiti, nihil amplius possum, succurre sacerdoti, quod calcatur, leges violantur, fas subvertitur. Numquid ex hac S. Chrylostomi sententiâ evincitur quidem, dum vires adversus Regiam potentiam non suppetunt, nihil ulterius esse tentandum: attamen, si spes sit perfringendi Regis adversus Religionem sacram insurgentis impetus, num abstinere fas erit à sanctæ Ecclesiæ Clavium, ad Cujuscunque super terram solvendi, sicque sub morali in cælorum regnum ordine perimendi, sententiam progredi valentium, publico etiam, atque autoritativo usu?

Quando Gregorius Magnus *lib. 2. Epist. indict. 11. docet:* Sacerdotum in peccatis officia his tribus comprehendere: *Argue, obsecra, increpa,* neque verberibus, aut supplicij coercendos esse. Num si præter omnem spem neque argutio, neque obsecratio, neque increpatio verbalis proficiat, dicere fas est, illum Romanum Pontificem suæ quoque Apostolicæ autoritatis virgam coercitivam exclusam voluisse, ne ad excommunicationis usque sententiam procedat, vel ad autoritativam Cujuscunque super terram juris secundum moralitatem in regnum cælorum ordinabilem, seu solvendi, seu ligandi executionem?

Num hæc autoritativa Pontificiæ præeminentiæ potestas, vel ex hoc arctanda videtur, quòd Petrus Damiani *lib. 4. epist. 9. moneat:* *Vt causas Ecclesiasticæ Cujuscunque negotij leges dirimant feri, vel sacerdotalis edita Concilij, ne, quod gerendum est in tribunalibus, vel ex sententiâ debet provenire Pontificum, in nostrum vertatur opprobrium congressione bellorû?* An non potius, quæ prudentiæ ratio ad motus bellorû præcavendos, hîc insinuat, eouique prævalere debet, ut, dū neque leges fori, neq; sacerdotalis edita Concilij, neque Pontificum seu tribunalia, seu sententiæ adversus proterviam Regis in Ecclesiam rebellis,

rebellis, proficere possunt, Apostolicam ad quodcumque solvendum & ligandum auctoritatem, oporteat stare otiosam?

58. Hinc circa illa universa, uti etiam subsequenter seu Patrum, seu Theologorum testimonia, pro quarto, apprimè notandum venit, quòd ejusmodi sententia eatenus sint circa Ecclesiasticam potestatis prudentialem procedendi modum instructoria, ut singula haudquaquam describant universam, auctoritatis Apostolicæ spheram & potestatem. Vnde Ludovici Ellies argumentationes inde productæ, ex unâ potestatis Ecclesiasticæ parte, per SS. Patres, Doctoresque Theologos affirmatâ procedendo, ad negandam potiorem, extremæ duntaxat necessitati deservientem, Pontificiæ auctoritatis partem, meritò sunt coarguendæ vitij, quod adversus Dialecticos principia committitur, dum ab affirmativa particulari, fit illatio ad particularem, seu magis universalem, negativam.

59. Ad hoc magis ostendendum, discutere adhuc placeat, reliquorû ab Elliesio allegatorum seu Patrum, seu Theologorum sententias. Dum enim S. Anselmus in cap. 26. Matth. dicit: *Materialem gladium carnalibus, spirituales autem ministris spiritualibus dari*; num sub isto spirituali gladio exclusum contendis Ludovico, gladij etiam materialis usum, quâ Ecclesiæ necessarium, a spirituali quoque ministro Christi Vicario demandandum? Audi hæc super re Divum Bernardum, qui, uti lib. 2. Considerat. cap. 6. Summi Pontificis potestatem, ait, non equidem esse in possessionibus, sed in criminibus, sic libro 4. cap. 3. alioquitur Papam: *Quid tu denudò usurpare gladium tentas, quem jussus es ponere in vaginam? Quem tamen, qui tuum negat, non satis mihi videtur attendere Verbum Domini dicentis: Convertere gladium tuum in vaginam: tuus ergo, & ipse tuo forsitan nutu, non tuâ manu evaginandus, alioquin, si nullo modo ad te pertineret, dicentibus Apostolis: Ecce duo gladij hic; non respondisset Dominus: Satis est; sed minus est. &c.*

60. Dum porrò Hugo à S. Victore de Sacram. sacri lib. 2. p. 2. cap. 7. scripsit: *Spiritualem potestatem non ideo præsidere, ut terrena in suo jure præjudicium faciat.* Num cæcus es, nē videas, potestatis spiritualis agnosci præminentiam, ut terrena præsideat? Num verò terrena potestatis jus protendi valet ad eum perverlum usum, quo Pontificiæ majestatis, Ecclesiæque sanctæ jura infringere conetur? Num ergo, si non jam intrâ jus suum se continens potestas Regia, sed spheram terrenâ Deo instituti Principatûs limites excedens, adversus Ecclesiâ iniurgat, potestas spiritualis eidem præsidens, se ipsam, Ecclesiæque sanctæ jura vindicare prohibeatur?

61. Quando insuper Alexander Alensis p. 3. q. 40. m. 5. recitans illa Hugonis verba, superaddit: *Regum esse, exercere penam corporalem, sacerdotum verò spiritualem.* Num inferre fas est, spiritualem, quam in pœnis inferendis attendit sacerdotalis potestas, ita coarctari, ne diffundatur super corporalia, ut falsitatis coargui debeat, quod idem Alensis cit. p. 3. Sum. q. 40. membro 1. scribit: *Spirituales potestatis esse, insisterè terrena potestatem, ut sit, eâque, si*

bona non fuerit, judicare, juxta illud Divinum oraculum, quod dicitur: Spirituales judicare omnia?

Quando denique Thomas Waldensis doct. 62. *Et in antiquæ lib. 2. art. 3. c. 78. duas ponit potestates primas, ita, ut neutra ab altera secundum originem pendeat, hæc tamen (nempe terrena) sit illi (scilicet Ecclesiasticæ) subjecta secundum perfectionis simplicis dignitatem, rejecto etiam, quod aliqui dicebant: Radicem potestatis terrene in tantum dependere à Papa, ut ex commissione ejus derivetur in Principem, & Principe deviante, posse summum Sacerdotem temporale administrare negotium.* Num aliud per hæc verba intendit Thomas Waldensis, quàm ipsemet Ellies explicaverit: additendo ibidem distinctionem inter potestatem, & eum, qui potestate utitur, ita ut terreni Reges subdantur quidem potestati Ecclesiæ, licet illorum potestas tunc non subdatur, nec a sacerdotibus exerceri possit? Numquid ergo hæc potestatis contra ejusdem subjectum distinctio, eò collimat, ut & origo & limites potestatis Regiæ sint per naturale super nos signatum lumen, eatenus ex Deo constituti, ne, quamdiu intrâ spheram consistit, quicquam contra eam possit auctoritas Ecclesiastica? Num verò hinc inferre fas est, quòd abusus potestatis Regiæ ultra ejusdem spheram exorbitans, reduci valeat in ipsissimâ eam potestatem, vel potius in subjectum, cui inest, nequitiam & perversitatem? Num igitur ista in subjectum unicè reducibilis perversitas, si adversus ipsam unicè Ecclesiâ, ejusque jura iniurgat, non est calliganda ab eo, cui, ipsomet Ellies fatente, subjectus est, qui terrena dotatus est potestate. Quòd si proinde potestas terrena non jam in se ipsa, quatenus est à Deo, sed ejusdem in hoc subjecto subsistentia, moralitate adversus regni cælorum ordinem perquam enormiter pugnantem, per Regiæ potestatis abulum affecta, inceperit esse intrâ spheram Ecclesiasticæ, super quocumque in regnum cælorum seu ordinabili, seu deordinabili potentæ auctoritatis, numquid hæc ejus potestatis terrena in hoc subjecto subsistentiam, qua Ecclesiæ nocivam solvere, sicque moraliter perimere, eatenus prævalebit, ut solutio ejusmodi sit etiam in cælis rata habenda?

S. VI.

Continens Summarium Ecclesiæ Doctorum ac Patrum, Theologorumque, vel etiam remissivè saltem Summarium Pontificum, Patrum super Reges auctoritatem adstruentium.

63. **Q**UANTUM ad Summos Pontifices, remittimus Lectorem ad ea, quæ precedenti cap. 2. per singulos ferè SS. exempla supremæ Pontificiæ potestatis, adversus Reges & Imperatores ad depositionem usque progressæ, tum ex Historicis, tum ex SS. Canonibus, tum ex Conciliaribus sanctionibus proferebamus. Quibus, remissivè tamen, superaddimus testimonia S. Gregorij Magni lib. 11. Epist. 10. S. Bernardi ubi supra. S. Thomæ q. 12. art. 2. Divi Bonaventuræ lib. de Eccles. hierarch. par. 2. cap. 1. item in 4. dist. 27. S. Antonini 3. par. Sum-